

Mødet den 23. August 1906.

Fraværende var: Lottrup og Magnus Nielsen.

Til Efterretning forelæa følgende Sager:

1. (J. Nr. 22³—1906). Skrivelse fra Aarhus Stiftamt med Indenrigsministeriets Samtykke til Salget til Murermester R. Hviid af en Parcel af Matr. Nr. 734 a af Bygrunden fra Marselisborg.
2. (J. Nr. 11⁴—1906). Skrivelse fra samme med Ministeriets Samtykke til Salget af en Parcel af Matr. Nr. 117 af Aarhus Markjorder i Hasle Herred til Kommunalærer Axel Hansen.
3. (J. Nr. 22²—1906). Skrivelse fra samme med Ministeriets Samtykke til Salget af en Parcel af Matr. Nr. 732 a af Bygrunden fra Marselisborg til Banearbejder C. Madsen Farsøe.
4. (J. Nr. 35—1906). Skrivelse fra samme, hvorefter Indenrigsministeriet meddeler Samtykke til, at et Beløb af 300000 Kr. af Kommunens Laan af 1902 anvendes til Opførelse af en ny Byskole ved Sct. Johannes Kirke i Stedet for til Dækning af Udgifterne til et Epidemi-Hospital.
5. (J. Nr. 231—1906). Skrivelse fra samme, om at Indenrigsministeriet har beskikket Hr. Grosserer Chr. Filtenborg til Overligningskommissær for den resterende Del af Treaaret fra 15 Januar f. A. i Stedet for Hr. Købmand Baune, der har ønsket sig fritaget for dette Hverv.

6. (J. Nr. 12⁵—1906). Skrivelse fra samme saalydende:
»Indenrigsministeriet har under 18. d. M. tilskrevet mig saaledes:

»I det med Amtets Skrivelse af 5. d. M. modtagne Andragende har Aarhus Byraad rejst Spørgsmaal om, hvorvidt Bestemmelserne i næstsidste Stykke af § 2 c i Lov Nr. 96 af 23. Maj 1902 kunne bringes til Anvendelse med Hensyn til fraskilt Hustru Helene Jørgensen af Aarhus, — der i Aaret 1895 blev separeret fra sin Mand og ved Bevilling af 28. Februar 1905 erholdt Skilsmisse fra ham, og som i Separationstiden har nydt vedvarende Fattigunderstøttelse — saaledes at en Forkortelse af det Tidsrum, i hvilket hun, der nu begærer Alderdomsunderstøttelse, ikke maa have modtaget Fattighjælp, kan finde Sted, naar de paagældende kommunale Myndigheder derom ere enige.

I denne Anledning skulde man til Efterretning og videre fornøden Bekendtgørelse tjenstlig melde, at Ministeriet med Amtet maa være enig i, at den omspurgte Lovbestemmelse kun har Hensyn til den Fattighjælp, der er ydet til den fraseparerede Hustrus Ægtefælle, men ikke til den, som er ydet hende personlig; som Følge heraf kan Bestemmelsen ikke bringes til Anvendelse i det foreliggende Tilfælde«.

Hvilket tjenstlig meddeles til Efterretning«.

7. (J. Nr. 9¹—1906). Skrivelse fra samme, om at der som Afdrag paa den Kommunen tilkommende Godtgørelse for ordinær Inkvartering for Tiden fra 1. April til 30. September d. A. er anvist et Beløb af 15000 Kr.
8. (J. Nr. 3²—1906). Skrivelse fra samme, hvorefter Ministeriet for offentlige Arbejder har god-

kendt Overskridelserne i Havnens Regnskaber for 1905—06.

9. (J. Nr. 223—1906). Skrivelse fra Randers Amt angaaende **Valgmandsvalgene** i Anledning af Landstingsvalget den 21. September d. A.

Det vedtoges at fordele Valgmændene saaledes:

Den almindelige Vælgerklasse i:

nordre Kreds vælger	15
søndre — —	10

Den højstbeskattede Vælgerklasse i:

nordre Kreds vælger	17
søndre — —	8

Valgbestyrelserne sammensættes som ved sidste Folketingsvalg, kun at Overlærer Müller indtræder i nordre Kreds i Stedet for Kbmd. Marthin Hansen, og Folketingsmand Harald Jensen i søndre Kreds i Stedet for Hr. Magnus Nielsen.

10. (J. Nr. 99—1906). Det foreliggende Andragende fra A/S **Set. Clemens Badeanstalt** om Installation af Vandklosetter i dets Ejendom paa Hjørnet af Rosensgade og Bispegade samt om Approbation paa Kloakplan for Spildevandsafløbet fra samme, bevilgedes paa Betingelse af, at Selskabet for Benyttelsen af Hotel Royals Kloak betaler Halvdel af Anlægssummen for Kloakledningen i Rosensgade og Udmundingen i nordre Mole med 1306 Kr. 11 Øre, og iøvrigt paa sædvanlige Vilkaar.
11. (J. Nr. 99—1906). Det fra L. Frederiksen indkomne Andragende om Tilladelse til at installere **Vandklosetter** i hans Ejendom paa Hjørnet af Paulsgade og Bülowsgade bevilgedes i Overensstemmelse med tidligere truffne Afgørelser.
- 12 (J. Nr. 180—1906). Fra Sunhedskommissionen forelaa følgende Skrivelse af 23. Juni d. A. angaaende Sundhedsfaren ved **Kloakudmundingerne** paa nordre Havnemole:

»Sundhedskommissionen skal herved tillade sig at henlede det ærede Byraads Opmærksomhed paa den Ulempe og Sundhedsfare, som de store Kloakudmundinger paa nordre Havnemole i stedse stigende Grad medfører.

Kloakvandet, der i de senere Aar tillige er blandet med ikke ringe Mængder ufiltreret Vandklosetafløb, forurener Havvandet langs Kystlinien i en betydelig Udstrækning, hvilket saavel kan ses paa Vandets Farve og Udseende, som ved Paalandsvind lugtes inde paa Land, medens ved stærkere Paalandsvind Havvand stærkt tilblandet med Kloakvand sprøjtes ind over Molen. Da nu denne er en af Aarhus Bys smukkeste og mest yndede Promenader og i det Hele bliver mere og mere befærdet, er det indlysende, at de nævnte Forhold ikke blot æstetisk, men ogsaa hygiejnisk ere meget uheldige.

At en Tilblanding af det Brakvand, som findes udenfor Kystlinien, skulde virke desinficerende paa Kloakvandet, vil man næppe med Rette kunne hævde. Meget Kloakvand naar heller ikke en Gang at blive blandet med Havvand ved Udløbet, da i hvert Fald den nordlige af de to dykkede Ledninger særdeles ofte ikke fungerer eller ikke fungerer tilstrækkeligt, saa at man ser Kloakvandet i rigelig Mængde strømme ud af den store Kloakmunding i Stenkastningen, som kun skulde være i Virksomhed ved stærkere Regnskyl.

Det uforsvarlige i at lade den forommeldte Kloak udmunde ikke mere end ca. 100 Alen fra det Sted, hvor Sct. Olufs Badeanstalt faar alt det Vand, som den benytter til Saltvandsbade, har Kommissionen tidligere ved Forhandlingen om Klosetforholdene ved det store Byg-

ningskomplex i Guldsmedgade haft Lejlighed til at udtale sig om.

Sundhedskommissionen maa derfor kraftigst tilraade, at den foreslaaede saakaldte »store Kloakplan« snarest muligt bliver gennemført eller i hvert Fald subsidiært, at Kloakudløbene ved nordre Havnemole føres nogle Hundrede Alen ud i Havet i Stedet for at udmunde i eller faa Alen udenfor Kystlinien.

Men da Aaens Befrielse for Kloaktilløb er medindbefattet i den »store Kloakplan«, og da de Aar for Aar stigende Mængder af Affaldsvand, hvormed Aarhus gennemstrømmes og paa alle Kanter bliver omgivet af, ikke blot skræmmer Byen, men vil kunne rumme betydelig Sundhedsfare — ogsaa Forholdene ved Badeanstalterne ved Trøjborg maa i denne Henseende komme i Betragtning — maa Sundhedskommissionen i Byens Interesse indtrængende tilraade ikke at skyde Iværksættelsen af Planerne om en radikal Omordning af Byens Afløbsforhold længere ud«.

Vestesen meddelte, at siden Forslaget til den store Kloakplan forelaa, havde Installationen af Vandklosetter udviklet sig saa livligt, at der for Tiden forefandtes:

paa Marselisborgkvarteret.....	275 Stk.
den gamle Bydel	124 —
ialt..	399 Stk.

Der forekom stadig Krav om Installation af W. C. i den gamle Bydel, uagtet Andragerne maatte bære alle Udgifterne ved de særlige Foranstaltninger, der maatte træffes for at kunne gennemføre saadanne Anlæg. Udløbet fra de 124 W. C., der havde Afløb gennem Ledningen ved nordre Mole, kunde næppe inficere Havvandet i saa høj

Grad, men Tilstrømningen af almindeligt Kloakvand, hvis Mængde stadig blev større, blev derimod mere og mere generende. Udvalget kunde ikke anbefale Raadet at slutte sig til det af Sundhedskommissionen stillede subsidiaire Forslag, der vilde medføre, at der skulde foretages Ændringer ved det bestaaende Anlæg til et Beløb af 12 à 15000 Kr., men vilde tilraade, at der gjordes Skridt til Gennemførelsen af Planen om afskærende Ledninger. Forinden vilde det imidlertid være nødvendigt at tilvejebringe en detaljeret Arbejdsplan. Dette Arbejde vilde tage temmelig lang Tid og kræve en Udgift af ca. 6000 Kr., hvorfor Udvalget indstillede at tage fat paa den endelig Projektering og at bevilge et Beløb af 2500 Kr. for indeværende Aar for, at man kunde begynde straks. Beløbet vilde senere kunne overføres paa Kontoen for selve Arbejdets Udførelse.

Samuel sen vilde anbefale, at man sluttede sig til Udvalget og bevilgede det foreslaaede Beløb til de omtalte Forundersøgelser. Sundhedskommissionen havde i længere Tid ladet anstille Undersøgelser af Strømforholdene ved Molerne ved Havnen og Virkningen af det ved denne udstrømmende Kloakvand, og det var paa Grundlag af disse Undersøgelser, at den foreliggende Skrivelse fra Kommissionen var fremkommen. Det heldigste vilde være, om man hurtigst muligt kunde begynde paa Gennemførelsen af den saakaldte store Kloakplan.

Nørgaard troede ganske vist ikke, at Afløbet fra de enkelte Vandklosetanlagen, der for Tiden fandtes her, havde nogen Indflydelse paa den ved den nordre Mole udløbende Kloak, der altid i den varme Tid havde udbredt en generende Stank. Nægtes kunde det imidlertid ikke, at Kloakforhol-

dene i det hele taget var uheldige, og man kunde ikke vedblivende udskyde en Omordning paa dette Omraade. Forinden man tog Bestemmelse i saa Henseende, maatte der dog fremskaffes de nødvendige Planer og Overslag, og han vilde derfor støtte Udvalgets Forslag om, at der bevilgedes det ønskede Beløb hertil.

Müller ønskede at benytte Lejligheden til at henlede vedkommende Udvalgs Opmærksomhed paa, at Trøjborg Kloaken, der udmundede tæt ved Kommuneskolernes Badeanstalter, var i høj Grad generende for disse. Til Tider badede Børnene bogstavelig i Mudder, og med sønden Strøm, naar Kloakvandet førtes lige ind i Bassinerne, maatte det anses for sundhedsfarligt at bade der. Noget vilde det sikkert hjælpe, hvis Badeanstalterne blev lagt lidt længere mod Syd.

Simonsen fremhævede, at naar den foreliggende Sag var kommet frem, var dette sket paa Foranledning af Sundhedskommissionen og under særlig Paaberaabelse af Ulemperne ved Afløbet fra Vandklosetterne til Havet. Han for sit Vedkommende var nu ikke saa begejstret for W. C. Princippet, og det forekom ham navnlig noget urigtigt at paaføre Borgerne eller Kommunen særlige Udgifter af Hensyn til dette. Forholdet var dog sikkert saaledes, at dette System utvivlsomt ikke i en Menneskealder vilde blive almindeligt her i Byen; det var kun en lille Del, maaske 1⁰/₁₀, af Befolkningen, der foreløbig vilde høste Gavn af Indførelsen af Vandklosetsystemet, og det tilmed den Del af Befolkningen, der iøvrigt kunde skaffe sig de bedste hygiejniske Livsforhold. For ham stod det saaledes, at Indførelse af Vandklosetter mere maatte skrives paa Overforfinelsens Konto end egentlig kunde kaldes et Krav, som hygiejni-

ske Grunde fordrede opfyldt. Naar den store Del af Befolkningen vedblivende skulde lide under den nuværende ganske forældede Ordning af Renovationsforholdene, var det noget urimeligt at ville ofre store Beløb for at skaffe en meget lille Del af Byens Borgere en særlig Fordel paa dette Omraade. De, der ønskede dette Gode, maatte selv betale herfor. Samfundsmæssigt set var W. C. Systemet ogsaa ganske forkert; ved dettes Gennemførelse gik store Værdier til Spilde, der anvendt paa rette Sted kunde fremkalde Velstand, saa vist som der mange Steder paa Landet var Trang til Gødning. Det forekom ham derfor, at man ikke af Hensyn til W. C. Princippet burde bringe noget Offer. Noget andet var det, hvis Kloakforholdene i Almindelighed var utilfredsstillende, saa maatte der selvfølgelig raades Bod herpaa.

Mikael Johansen nærede det Haab, at det ikke skulde vare saa længe som af den foregaaende Taler antaget, inden Vandkloset Systemet var gennemført overalt her i Byen. Naar Kloakforholdene først blev saaledes, at Vandklosetter kunde installeres ogsaa i den indre By, vilde Grundejerne nok i deres egen Interesse sørge for, at saadanne anbragtes i deres Ejendomme. Idet han iøvrigt gik ud fra, at W. C. Princippet var fastslaaet for Byens Vedkommende, da man vel ellers ikke havde indført det for de ydre Bydele, vilde han varmt anbefale at slutte sig til Udvalget, og opfordre dette til at fremskynde Sagen saa meget som muligt.

Nørgaard havde ogsaa den Opfattelse, at Indførelse af W. C. Systemet i Princippet blev vedtaget, den Gang man gjorde det obligatorisk for Marselisborg Terrænets Vedkommende. Det var selvfølgelig ikke Meningen, at det omtalte Sy-

stem kun skulde gennemføres til Fordel for 1% af Befolkningen, men for Byen i dens Helhed. Det vilde vel nok tage nogen Tid at gennemføre det, men fik man først begyndt derpaa, vilde de enkelte Grundejere sikkert, hvis de ikke vilde se deres Ejendomme synke i Værdi, blive nødt til temmelig hurtigt at installere Vandklosetter i disse. Om der gik Værdier til Spilde ved Indførelsen af W. C. Systemet, kunde man vist rolig se bort fra, da det næppe var Værdier, der kunde frugt-bargøres for Byen. Selv om man ikke betragtede Gennemførelsen af oftnævnte System som et Frem-skridt i hygiejnisk Henseende, — hvad Taleren gjorde, — maatte man alligevel til en Reform paa det ommeldte Omraade, fordi Kloakforholdene i Almindelighed i allerhøjeste Grad var uheldige. Som af en Taler berørt var Trøjborg Kloaken f. Eks. meget generende, og gennem den førtes kun al-mindeligt Kloakvand, ikke Afløb fra Vandklosetter. Forbedringen af Kloakvæset vilde maaske blive noget bekostelig for Grundejerne i den indre By-del, men den vilde paa den anden Side ogsaa for disse være af den største Betydning.

Vestesen skulde til det af den foregaaende Taler oplyste tilføje, at det ved anstillede Under-søgelser havde vist sig, at Kloakvand indeholdt lige mange Bacciller, enten der i dette fandtes Af-løb fra Vandklosetter eller ikke. En Udvidelse af Kloakanlægene maatte nødvendigvis engang foretages; det drejede sig om at faa Kloakvandet ført saa langt ud i Havet, at det blev saaledes opspædt, at de i dette værende Bacciller blev virk-ningsløse. Nu at omændre Natrenovationen, vilde i Virkeligheden ikke føre ud over Vanskelighederne; det der maatte gøres før eller senere var at for-længe Kloakledningerne ud paa Bugten og ved

samme Lejlighed kunde man skaffe Afløb for Vandet fra Vandklosetterne.

Filtenborg kunde give Udvalgets Forslag sin Tilslutning. Det naturlige var, at Grundejerne i den indre Bydel, som de havde gjort i de ydre Bydele, kom til at forrente og amortisere den Kapital, der vilde medgaa til Gennemførelsen af Kloakplanen, og han skulde derfor opfordre Udvalget til at fremskaffe de nødvendige Beregninger i saa Henseende.

Mikael Johansen pointerede, at Grundejerne hele Byen over burde stilles ens med Hensyn til, hvad de skulde yde for at faa Adgang til Installation af W. C. i deres Ejendomme. Naar der var talt om de ydre Bydele, skulde han dog fremhæve, at Grundejerne i den søndre Bydel var blevet favoriserede i den ommeldte Henseende, idet de intet havde betalt for at faa W. C. Systemet indført.

Jacob Jensen maatte overfor den foregaaende Taler hævde, at Bidragene til Ledningen fra den sydlige Bydel hvilede paa de enkelte Grunde, hvis Ejere ved Købet af disse havde betalt deres Andel i den. Han vilde iøvrigt anbefale at slutte sig til Udvalget.

Sagen gik til 2den Behandling.

13. (J. Nr. 208—1906). Fra Journalist Jens Ervø, København, forelaa Andragende om Tilladelse til at opstille gratis tilgængelige **Nødtørftshuse** mod at erholde Eneret paa Opslag af Avertissementer og Reklameplakater sammesteds.

Vestesen skulde paa Udvalgets Vegne bemærke, at man havde givet Bygningstegner C. Andreasen Koncession paa Anlæg og Drift af Avertissements- og Plakatsøjler her og allerede af den Grund ikke kunde bevilge det Ansøgte. Han

skulde iøvrigt i denne Forbindelse gøre opmærksom paa, at Plakatsøjlerne befandt sig i en miserabel Forfatning; Koncessionshaveren holdt sig ikke Koncessionens Bestemmelser efterrettelig. Det vilde være ønskeligt, om der var et Udvalg, der kunde tage sig af denne Sag.

Nørgaard oplyste, at det var Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse, der i sin Tid havde afsluttet Kontrakt med Koncessionshaveren; iøvrigt stod Plakatsøjlerne under Stadsingeniørens Tilsyn. Det forekom ham for Resten, at Raadet, forsaavidt Koncessionshaveren ikke i Løbet af kort Tid fik Plakatsøjlerne i bedre Stand, burde forlange dem fjærnedede.

Andragendet kunde ikke bevilges.

14. (J. Nr. 171—1906). Fra vedkommende Grundejere var modtaget Andragende om, paa hvilke Betingelser man kunde faa **Havnegade** asfalteret.

Det vedtoges i Overensstemmelse med Brolægningsudvalgets Indstilling at svare, at Asfalteringen vilde andrage 86 Kr. pr. løb. Alen Gade, eller 43 Kr. saafremt Havnen vil gaa med til Asfalteringen. Naar Gaden skal omlægges, vil Tilskudet for at faa Gaden asfalteret blive 38 Kr. pr. løb. Alen eller 19 Kr., hvis Havnen vil bære Udgifterne for sin Parts Vedkommende. Udvalget agter ikke at optage Spørgsmaalet om Havnegades Ombrolægning til forestaaende Budgetbehandling.

15. (J. Nr. 172—1906). Der forelaa Andragende om Forlængelse af **Sporvejslinjen** fra Trøjborg mod Vest til Randers Landevej.

Brolægningsudvalget indstillede, at man svarede Andragerne, at saalænge der ikke foreligger Svar fra Sporvejselskabet om, paa hvilke Vilkaar det vil anlægge og drive en Sporvej som den ønskede, kan Raadet ikke tage Stilling til Sagen.

Formanden forekom det, at man straks burde bestemme, om man vilde anbefale Andragendet eller ikke. Naar Sporvejsselskabet først havde taget Stilling til Sagen, var det for sent for Byraadet at tage den under Overvejelse.

Mikael Johansen skulde i hvert Tilfælde opfordre Raadets Repræsentanter i Sporvejsselskabets Bestyrelse til at interessere sig for Sagen. Der fandtes paa Christiansbjerg en ret talrig Arbejderbefolkning, for hvem det havde Betydning at kunne benytte Sporvognen paa Vejen til og fra Arbejdspladserne.

Samuel sen var enig med den foregaaende Taler. Han kunde iøvrigt ønske, at Sporvejs-selskabet vilde tage under Overvejelse ogsaa at lægge en Sporvejslinie til den vestlige Del af Frederiksbjerg. Der havde tidligere her været en Omnibusrute, og efter at denne var nedlagt, savnede man i høj Grad Forbindelse med den indre By.

Vestesen gjorde opmærksom paa, at det foreliggende Andragende vel var forsynet med mange Underskrifter, men da Udvalget havde indvarslet Andragerne til et Møde, mødte der kun ganske faa, og de syntes endda noget forbavsede over, at Sporvejen skulde forlænges mod Vest til Randers Landevej. Der var næppe nogen Anledning for Raadet til herefter særlig at tage sig af Sagen, forinden Sporvejsselskabet havde undersøgt den nærmere.

Nørgaard ansaa det ogsaa for vanskeligt paa det nuværende Tidspunkt at udtale sig om Sagen. Skulde Sporvejen udvides mod Nord, burde den snarere forlænges op gennem Skovvangskvarteret, hvilket sikkert vilde have større Betydning

for Kommunen. Han var iøvrigt stemt for at holde sig til Udvalgets Indstilling.

H a r a l d J e n s e n vilde foreslaa, at man udsatte Sagen, indtil Sporvejsselskabet havde haft Lejlighed til at behandle den, hvilket formentlig vilde ske med det allerførste. Det vilde i Virkeligheden ogsaa være ganske umuligt for Byraadet at tage Stilling til det foreliggende Andragende, der ikke indeholdt nogen som helst Oplysninger, navnlig ej heller om den pekuniære Side af Sagen. Byraadets Repræsentanter saa meget gerne, at Sporvejen udvidedes, i Særdeleshed forsaavidt angik den vestlige Del af Frederiksbjerg, men Forholdene var for denne Bydels Vedkommende lidt vanskelige. I Løbet af forholdsvis kort Tid maatte der nemlig ske en Ændring af Banegaardsforholdene her Byen; hvorledes denne vilde blive, kunde ikke paa Forhaand vides, men forinden den var foretaget, vilde der ikke kunne ske nogen Udvidelse af Sporvejen paa Frederiksbjerg.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes.

16. (J. Nr. 225—1906). Fra vedkommende Udvalg forelaa Indstilling om Indretning af nogle Pigeværelser og 14 Soveværelser med ialt 28 Senge i Loftsetagen i »**de Gamles Hjem**«. Udgiften hertil var anslaaet til ca. 7000 Kr.

J a k o b J e n s e n erindrede om, at man siden »de Gamles Hjem« var blevet opført, med berettiget Stolthed havde kunnet forevise det som et Mønster paa et Alderdomsasyll. Hvis man nu vilde følge Udvalget og give sig til at indrette Værelser i Loftsetagen, vilde noget af Glansen gaa af denne Bygning. Selv om Værelserne blev forholdsvis gode Loftsværelser, saa var det dog kun Loftsværelser, forsynede med Tagvinduer, og de vilde ikke staa i noget Forhold til Lokalerne neden-

under. Økonomisk set var der i Virkeligheden ikke nogen Fordel ved at indrette Værelser i Loftsetager, og hertil kom, at disse lettere var udsatte for Urenlighed, Væggetøj o. l. Var der for lidt Plads paa »de Gamles Hjem«, vilde han finde det rimeligere, at man gjorde Skridt til, at der byggedes en Fløj til det, saaledes at der vedvarende kunde bydes alle de Gamle gode Forhold at leve under. Han vilde foreslaa, at Udvalget tog Sagen tilbage til fornyet Overvejelse.

Nørgaard betragtede ganske vist ikke Loftsværelser med samme Mistillid som den foregaaende Taler, men han var paa den anden Side ikke overbevist om, at det vilde være heldigt at benytte Loftsetagen i »de Gamles Hjem« som af Udvalget foreslaaet. Hvis det kneb med Plads deroppe, kunde man maaske noget indskrænke Sygeafdelingen, der for kort Tid siden delvis var stillet til Disposition for Kommunehospitalet.

Sabroe vilde gerne give Hr. Jakob Jensen Ret i, at det i og for sig var uheldigt at benytte Loftsetagen til Værelser for de Gamle, og det var kun efter mange Betæneligheder, at Udvalget var fremkommet med det foreliggende Forslag. Man havde imidlertid tænkt sig, at de raske af de Gamle kunde begynde med at bo i Loftsetagen og senere efter Tur rykke ned i Etagerne nedenunder. At indskrænke Sygeafdelingen lod sig vanskelig gøre; der var projekteret en Sygeafdeling med 30 Senge, og disse var som Regel til Stadighed optagne; det vilde ogsaa være uheldigt at have de syge og raske imellem hinanden. Efter at der nu fra forskellige Sider var fremkommen Henstilling om at foretage en Udvidelse af Asylet, skulde han paa Udvalgets Vegne erklære, at dette var villigt til at tage Sagen tilbage

for efter fornyet Overvejelse til sin Tid at fremkomme med Forslag til en saadan Udvidelse.

Udvalget tog Sagen tilbage.

17. (J. Nr. 229--1906). Der forelaa Andragende fra Haandværkerforeningen om Bevilling af 500 Kr. til **5 Rejsestipendier** til Udstillingen i Nürnberg.

J. C. Petersen vilde for sit Vedkommende give det foreliggende Andragende sin anbefaling. Byraadet havde tidligere givet Understøttelser i lignende Øjemed, og der var ingen Tvivl om, at de Haandværkere, der saaledes blev sat i Stand til at foretage en Rejse til den omtalte Udstilling, vilde indvinde Erfaringer, der kunde være til Gavn ikke blot for dem selv, men for Haandværket i Almindelighed og have Betydning for den her i Byen projekterede Landsudstilling.

Formanden pointerede, at Udsigterne for en Udstilling her i Byen foreløbig maatte betragtes som uvisse. Muligheden for en saadan burde derfor ikke være afgørende for Raadets Stilling over for det omtalte Andragende.

Jakob Jensen kunde i og for sig godt tænke sig, at man ydede Tilskud til saadanne Rejsestipendier, men kun paa Betingelse af, at Byraadet fik Indflydelse paa, hvem der skulde have disse Stipendier.

Mikael Johansen vilde stemme for at imødekomme Andragendet, idet han iøvrigt var enig med den foregaaende Taler i den af denne opstillede Betingelse.

Sabroe kunde ønske at vide, om Haandværkerforeningen selv vilde yde noget Tilskud i ommeldte Øjemed. Han kunde nok være med til at bevilge en Andel i saadanne Rejsestipendier, men vilde finde det rimeligt, at der saa ogsaa ydedes et Tilskud til Rejsestipendier for 5 Svende.

J. C. Petersen gik ud fra, at naar Byraadet ydede et Tilskud til de ønskede Rejsestipendier, maatte det blive dette i Forbindelse med Haandværkerforeningen, der ogsaa selv vilde give Bidrag i dette Øjemed, der skulde bestemme, hvem der skulde have de omhandlede Stipendier.

Simonsen vilde under ingen Omstændigheder gaa med til at bevilge noget Beløb, der skulde administreres af Haandværkerforeningens Bestyrelse, dertil havde den gjort sig skyldig i for mange Fejlgreb og for ofte misbrugt sin Magt. Han skulde blot minde om, at en Haandværkermester, for hvem det var af Interesse at kunne levere Gevinster til Varelotteriet, var blevet nægtet Optagelse i Haandværkerforeningen udelukkende af politiske Grunde. Forsaaavdt det kunde antages at gavne Haandværket, at der blev givet nogle Haandværkere Adgang til at gøre sig bekendt med den omtalte Udstilling, kunde Byraadet jo selv udsætte nogle Stipendier.

Harald Jensen vilde, selv om Forholdene ikke havde været som af den foregaaende Taler fremhævet, bestemt have fraraadet at bevilge det Ansøgte. At yde Tilskud i saadanne Øjemed vilde let føre farlige Konsekvenser efter sig, idet der saa var saa mange andre, der med samme Ret kunde gøre Krav paa lignende Tilskud. Troede man, at der kunde indvindes Erfaringer til Gavn for Kommunen ved Besøg paa den nævnte Udstilling, vilde det naturlige være, at Kommunen sendte en enkelt dertil kvalificeret Mand derned, der kunde afgive en udførlig Beretning om, hvad han havde set.

Olesen kunde ganske tiltræde de Betragtninger, Hr. Simonsen havde gjort gældende.

Nørgaard fandt det rettest af Hensyn til Konsekvenserne ikke at indlade sig paa at yde Tilskud til de omhandlede Stipendier. Om Afholdelsen af en Udstilling her var endnu ikke taget nogen endelig Beslutning, saa Hensynet til den kunde ikke paaberaabes til Fordel for det foreliggende Andragende.

Andragendet kunde ikke bevilges.

18. (J. Nr. 22—1906). Det foreliggende Udkast til **Købekontrakt** med Maskinarbejder L. R. Laursen angaaende en Parcel af Matr. Nr. 737 a af Bygrunden fra Marselisborg, beliggende ved den nordre Side af Tietgens Plads, godkendtes.
19. Til Efterretning forelaa Regnskab for **Slagtehuset** i 1905—06 og Beretning om Kødkontrollen i April Kvartal 1906.
20. Til 2den Behandling forelaa Indstilling angaaende Efterbevilling af **Overskridelserne** i Regnskabet for 1905—06, forsaavidt angik **Alderdomsunderstøttelsens** og **Fattigvæsnets** Konti.

Efterbevilgedes.

21. Til 1ste Behandling forelaa Indstilling angaaende Efterbevilling af **Overskridelserne** i Regnskabet for 1905—06, forsaavidt angik de **militære Etablissermenter** samt de under Udvalget for **Bygninger og Inventar** hørende Konti, Udgiftskonto XVIII og Indtægtskonto II e.

Gik til 2den Behandling.

22. (J. Nr. 184—1906). Fra Slagtehusudvalget forelaa Udkast til Besvarelse af Justitsministeriets Cirkulære af 8de Juni d. A. vedrørende den under 6te April d. A. stadfæstede Lov om indenrigs **Kød-kontrol**, saalydende:

»I Anledning af Justitsministeriets Cirkulære af 8de Juni d. A. til samtlige Kommunalbestyrelser skal man tillade sig at indstille følgende:

Aarhus Kommune formener at fyldestgøre Betingelserne i Lovens § 1, idet her forefindes offentligt Slagtehus med Slagtetvang i Henhold til Sundhedsvedtægt. Den kontrollerende Dyrlægens Navn er J. C. Knudsen, der er ansat paa den Betingelse, at han ikke maa drive privat Praksis, og hvis Løn er foruden fri Bolig, Brændsel og Gas 3900 Kr. Undersøgelsen af Slagtedyr foregaar efter de almindelige Regler for Kødkontrol, og Varerne henføres til 1ste Klasse efter den paa Foranledning af Kødkontrollørforeningen udarbejdede og af Landbrugsministeriet autoriserede Vejledning af 1902 ved Bedømmelsen af Kød.

Et Eksempplar af Aarhus Sundhedsvedtægt og de sig dertil knyttende reglementariske Bestemmelser samt et Aftryk af hvert enkelt Stempel, som anvendes her ved Kontrollen, vedlægges.

Med Hensyn til Maaden, hvorpaa den i § 2 omhandlede Indførselsafgift agtes opkrævet, og Kontrol med dens Erlæggelse ønskes ført, skal man tillade sig at stille følgende Forslag:

Afgiften erlægges paa Kommunens Kontor paa det offentlige Slagtehus eller Kontrolstation. — For denne udstedes en Kvittering, helst paa den medbragte Factura eller Fragtbrevet, og for at Køberen til enhver Tid kan dokumentere, at Afgiften er erlagt, paasættes Kødet samtidig et eller andet Mærke, f. Eks. betalt eller forevist.

Denne Ordning anser man for at være den eneste rette af følgende Grunde:

- 1) Paa den Maade kan Afgiften opkræves uden Udgift for Kommunen, og
- 2) ved at paasætte nævnte Mærke kan Sundhedspolitiet føre Kontrol med, at der ikke

forhandles andet Kød i Kommunen end det, Loven hjemler Ret til Indførelse.

Afgiften for Kød og Slagteriaffald fra Eksportslagterier, som omhandles i Lovens § 5, skal erlægges paa samme Maade, men for Affaldets Vedkommende skal man tillade sig at foreslaa, at dette kun maa fremstilles i plomberede Kasser eller Foustager, ledsaget af en fyldestgørende Attest fra den kontrollerende Dyr-læge, og at Kasserne kun maa aabnes i Over-værelse af Kommunens Tillidsmand (Funktionær).

Det maa dernæst gøres Afsenderen til Pligt for hver Sending at give Kommunen Meddelelse om, hvornaar og til hvem Sendingen er afsendt.

Med Hensyn til Bestemmelserne i Lovens § 6, 1ste Stykke, skal man tillade sig at an-føre, at der her i Kommunen er indført en saa betryggende Kontrol med Pøsefabrikationen, som det overhovedet praktisk set lader sig gøre. I Følge Sundhedsvedtægtens § 57 maa der ved Tilberedning af Pølser eller lign. sønderdelte Fødemidler, som er bestemte til Forhandling, kun anvendes Kød med 1ste Klasses Stempel, og i Følge samme Vedtægts § 60 maa der i Tilvirkningslokalerne overhovedet kun findes Kød, der er forsynet med dette Stempel. For at føre Kontrol med, at disse Bestemmelser overholdes, foretages stadig veterinære Eftersyn af de Lokaler, hvori Pøsefabrikationen foregaar. For de større Pøsefabrikers vedkommende sker dette til ubestemt Tid en Gang ugentlig, medens det for de mindres vedkommende foregaar med noget større Mellemrum, f. Eks. en Gang maaned-lig eller lign.

Hvad angaar de fyldestgørende Regler ved-rørende Mærkningen, da agter man at foreslaa

Sundhedsvedtægten tilføjet den Bestemmelse, at enhver Pølse, der ønskes forhandlet, skal være forsynet med en i hver Ende fastgjort Plombe, hvori Firmaets Mærke er tydeligt præget, saa man til enhver Tid kan føre Kontrol med, hvor Pølsen er tilvirket.

Endelig skal man henlede Opmærksomheden paa, at en Del Pølser fabrikeres her i den kommunale Pøsefabrik, hvor Kontrollen er absolut betryggende; og enhver Pølse, der udgaar herfra, er forsynet med en Plombe i hver Ende. I Plomben staar paa den ene Side »Aarhus Slagtehus« og paa den anden Side »Trikinfri«.

Og da man forstaar det i § 6 anvendte Udtryk »Pølser og andre tilberedte Kødvarer« saaledes, at Kødkonserver falder ind under Begrebet »Tilberedte Kødvarer«, agter man ligeledes at foreslaa Vedtægten tilføjet en Bestemmelse om, at der til Kødkonserver, som ønskes forhandlet, kun maa anvendes 1ste Klasses Kød, ligesom enhver Daase maa være forsynet med Plombe i Lighed med, hvad der er foreslaaet for Pølsernes vedkommende, eller i alt Fald et Mærke, saa at man til enhver Tid kan se, hvorfra den hidrører, ligesom det ogsaa her bør forlanges, at Plomben eller Mærket er forsynet med Dato, saa man kan se, hvornaar Tilberedning har fundet Sted. Med Hensyn til Indførsel af Pølser her i Kommunen da foreslaaes den samme Ordning med Plomberingen og iøvrigt de samme Betingelser som anført med Hensyn til Indførsel af Affald fra Eksportslagterierne.

Endelig skal man angaaende den i § 7 omhandlede Trikinundersøgelse oplyse følgende :

Her er indført obligatorisk Trikinundersøgelse, og selve Undersøgelsen foregaar efter

de almengældende Regler. Ferske Svin undersøges paa den Maade, at der af hvert Svin udtages 4 Prøver (1 fra Hovedet og 3 fra Mellemgulvet), og af hver af disse Prøver tages 6 Præparater, der undersøges under Mikroskoper. Af indførte saltede og røgede Varer udtages 3 Prøver af hvert Stykke, og af hver af disse Prøver tages ligeledes 6 Præparater, der undersøges mikroskopisk. Desuden haves et Trikonoskop til i visse givne Tilfælde at foretage Efterkontrol af den ved Mikroskopet foretagne Undersøgelse. Trikontrollen er underlagt den ved Slagtehuset ansatte Dyrlæge«.

Filtenborg meddelte, at Udvalget efter Opfordring fra forskellige Kommuner havde ladet udarbejde Udkast til Besvarelse af Ministeriets ommeldte Cirkulære. Paa et her i Byen sammenkaldt Møde af Repræsentanter fra Byer med offentlige Slagtehus, var dette Udkast blevet vedtaget saa at sige uforandret, og det maatte herefter siges at være Udtryk for, hvad der fra Kommunernes Side kunde ønskes i den ommeldte Henseende. For- saavidt Ministeriet approberede Udvalgets Forslag, vilde det blive nødvendigt, at der foretoges enkelte Ændringer i Sundhedsvedtægten, men hertil havde Sundhedskommissionen erklæret sig villig.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes.

